

Täysistunto

Tiistai 10.2.2026 klo 14.00—17.37

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 198/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Esittelypuheenvuoro, ministeri Meri, olkaa hyvä.

Keskustelu

16.31 **Oikeusministeri Leena Meri** (esittelypuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt hallituksen esitystä viranomaisten välisen tietojenvaihdon sujuvoittamiseksi, vankilaturvallisuuden parantamiseksi sekä ihmiskaupan ja työperäisen hyväksikäytön torjunnan tehostamiseksi. Kysymys on nimenomaan tietojenvaihtolainsäädännön parantamisesta.

Rikollisuuden tehokkaassa torjumisessa viranomaisten välinen yhteistyö on keskeistä. Viranomaisten välinen tietojenvaihto luo edellytyksiä sille, että eri viranomaiset voivat oikea-aikaisemmin ja tehokkaammin puuttua rikollisuuteen. Erityisesti vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden toimintaan puuttumiseksi tarvitaan muiden keinojen ohella sujuvampaa tietojenvaihtoa viranomaisten välillä. Hallitusohjelma sisältää useita kirjauksia, joiden tavoitteena on korjata tätä tietojenvaihtoa viranomaisten välillä. Näitä hankkeita onkin eri ministeriöissä vireillä, ja tämä on nyt oikeusministeriöstä tuotava hanke.

Esityksessä ehdotetaan säädösmuutoksia, joissa on kyse Rikosseuraamuslaitoksen, Ulosottolaitoksen, Verohallinnon ja työsuojeluviranomaisen oikeudesta saada tietoja ja luovuttaa tietoja toiselle viranomaiselle rikosten torjumiseksi ja ehkäisemiseksi.

Ensinnäkin ehdotetaan muutoksia Rikosseuraamuslaitoksen henkilötietojen käsittelyä koskevaan lakiin. Muutoksilla toteutettaisiin hallitusohjelman kirjaus tarvittavista lainsäädäntömuutoksista, jotta tietojen vaihtaminen vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen kiinnittyneistä henkilöistä sekä muista henkilöistä, joilla voi olla vaikutusta vankilaturvallisuuteen, olisi mahdollista eri viranomaisten välillä. Rikosseuraamuslaitokselle eli Riselle ehdotetaan mahdollisuutta jatkossa pyytää keskusrikospoliisilta tietoa siitä, onko vangin työpaikaksi ehdotetulla toimijalla mahdollisesti kytköksiä vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Tämä olisi merkittävä parannus nykytilaan, koska työpaikan jr-kytkökset voivat mahdollistaa järjestäytyneen rikollisuuden vaikuttamisen vankilaan ja vankilaturvallisuuteen. Jos vanki käy tämmöisellä työpaikalla, niin siinä se rikollinen tieto muka-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2026 vp

vasti kulkee ja rikollisuutta edistetään — erittäin tärkeä parannus. On tärkeää, että Rise voi tehokkaasti torjua vankeusaikaista rikollisuutta ja tietysti myös tukea vankia rikoksettoomaan elämään, jos hän sellaiseen haluaa itse palata. Rise voi siis tarvittaessa selvittää nämä työpaikan taustat.

Vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi Rikosseuraamuslaitos voisi jatkossa myös sujuvammin luovuttaa tietoja poliisille silloin kun on kyse vangin yhteyksistä vakavaan ja järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Tämä lisäisi poliisin ja Rikosseuraamuslaitoksen yhteistyötä ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa.

Lisäksi Rikosseuraamuslaitoksen nykyisin voimassa olevaa oikeutta saada tietoja Maahanmuuttovirastolta sekä sosiaalihuollolta täsmennettäisiin. Esimerkiksi ulkomaalaisten vankien osalta Rikosseuraamuslaitoksella olisi jatkossa oikeus saada tietoja myös silloin kun henkilö on vankilassa suorittamassa rangaistustaan. Tämä ei ole ollut aiemmin mahdollista. Nykyisin tiedonsaantioikeus rajoittuu rikoksesta epäiltyihin, yhdyskuntaseuraukseen tuomittuihin ja valvottuun koevapauteen. Tiedoissa on kyse muun muassa oleskelulupaa koskevan asian käsittelyn yhteydessä saadusta tiedosta, käännyttämisasiakirjoista tai karkottamista koskevista asioista. Tämä voisi koskea esimerkiksi sitä, että on tehty jonkinlainen ikäselvitys ja se ei vielä näy väestötietojärjestelmässä ja henkilö onkin täysi-ikäinen eikä alaikäinen. Tämä on äärettömän tärkeä tieto erityisesti siksi, että voidaan si-joitella oikeaan paikkaan siellä vankilassa.

Toisena kokonaisuutena esityksessä ehdotetaan tietojenvaihdon sujuvoittamista työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan torjunnan tehostamiseksi. Näissä muutoksissa olisi kyse Ulosottolaitoksen, Verohallinnon ja työsuojeluviranomaisen mahdollisuudesta luovuttaa ja saada tietoa. Muutoksilla toteutetaan osaltaan hallitusohjelman kirjausta näiden ilmiöiden torjunnan tehostamisesta, kun parannetaan tätä tietojenvaihtoa. Ihmiskauppa on usein kansainvälistä ja myös järjestäytyntä rikollisuutta, jolloin on tärkeää, että viranomaiset voivat vaihtaa ja luovuttaa tietoa ja sitä voidaan luovuttaa myös poliisille.

Työperäisen hyväksikäytön torjuminen on tärkeää myös harmaan talouden torjumiseksi ja siten myös rehellisesti toimivien yritysten toimintamahdollisuuksien varmistamisessa. Säädöksiä kiertämällä ei saa saada kilpailuetua rehellisiin yrittäjiin nähden, ja tämä voidaan varmistaa sillä, että viranomaiset voivat tehokkaasti valvoa sääntöjen noudattamista ja tarvittaessa luovuttaa tietoja väärinkäytöksiin puuttumiseksi.

Tässä esityksessä ehdotetaanakin ulosotolle ja Verohallinnolle mahdollisuutta luovuttaa oma-aloitteisesti tietoja esitutkintaviranomaisille silloin kun viranomaiset omassa tehtävässään tekevät havaintoja, joiden perusteella voidaan epäillä työperäiseen hyväksikäyttöön tai ihmiskauppaan liittyviä rikoksia. Mahdollisuus luovuttaa tietoja oma-aloitteisesti on tärkeää siksi, että esitutkintaviranomainen saa tiedon riittävän varhaisessa vaiheessa. Kuten tiedämme, ihmiskauppa on kansainvälistä rikollisuutta ja rikosten tutkinta vaatii usein paljon viranomaisresursseja, ja mitä aiemmin tieto mahdollisesta rikoksesta saadaan, sitä nopeammin tutkinta voidaan käynnistää ja varmistaa, etteivät epäillyt ehdi poistua maasta.

Verohallinto voi lisäksi omasta aloitteestaan antaa tietoa myös työsuojeluviranomaisille. Verohallinto voi verovalvonnassa tehdä havaintoja esimerkiksi työnteko-oikeudettomista henkilöistä. Tältä osin tehostetaan myös harmaan talouden torjuntaan liittyvää viranomaisten ja työsuojeluviranomaisten yhteistyötä.

Lisäksi ehdotetaan myös työsuojeluviranomaisen tiedonsaantioikeuden laajentamista siten, että jatkossa tietoja voisi saada tilaajavastuulain noudattamisen valvonnan kohden-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2026 vp

tamisen lisäksi työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen ja ulkomaalaisen työvoiman käytön valvonnan kohdentamiseen. Ehdotuksella varmistettaisiin, että työsuojeluviranomainen voisi jatkossa kohdentaa valvontaa nykyistä tehokkaammin osuviin valvontakohteisiin, mikä lisäisi valvonnan vaikuttavuutta ja viranomaisresurssien tehokkaampaa käyttöä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Sitten edustaja Strandman.

16.39 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies, kunnioitettu ministeri! Tänään käsittelemme lakiesitystä, jonka tavoitteena on tehostaa viranomaisten välistä tietojenvaihtoa vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi sekä työperäisen hyväksikäytön ja ihmiskaupan estämiseksi. Kyseessä on konkreettinen keino, jolla helpotetaan puuttumista näihin kielteisiin ilmiöihin ja vahvistetaan viranomaisten mahdollisuuksia suojata sekä yksilöitä että yhteiskuntaa. Esityksessä ehdotetaan muun muassa, että Rikosseuraamuslaitos voisi oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja poliisille vakavan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjumiseksi. Lisäksi laitokselle annettaisiin mahdollisuus selvittää vangin tai yhdyskuntaseuraamusta suorittavan työnantajaksi ehdotetun mahdollisia yhteyksiä rikollisuuteen pyytämällä lausunto keskusrikospoliisilta. Samalla täsmennettäisiin nykyistä sääntelyä siten, että sosiaali- ja terveydenhuollosta saatavat tiedot sekä Maahanmuuttoviraston tiedot olisivat käytettävissä rangaistusajan suunnitelman laatimisessa.

Arvoisa rouva puhemies! Esitys laajentaa myös ulosottomiehen ja Verohallinnon mahdollisuutta oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja viranomaisille työperäiseen hyväksikäyttöön ja ihmiskauppaan liittyvissä rikosepäilyissä. Verohallinnon tietojen luovuttaminen työsuojeluviranomaisille mahdollistaisi tiedon hyödyntämisen työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen sekä työolosuhteiden ja ulkomaalaisen työvoiman käytön valvonnassa. Samalla työsuojelun valvontalakea ehdotetaan muutettavaksi siten, että viranomaisilla olisi selkeä ja riittävä oikeus saada tarvitsemansa tiedot valvonnan kohdentamista varten.

Lausuntopalautteen perusteella esityksen tavoitteet ovat saaneet laajaa tukea. Lausunnonantajat korostivat tehokkaan tiedonvaihdon merkitystä viranomaisten toiminnan kohdentamisessa ja rikosten torjunnassa. Tämä lainsäädäntö mahdollistaa viranomaisille nopeamman reagoinnin ja varmistaa, että toimet kohdistuvat oikein niihin tapauksiin, joissa niistä on suurin hyöty.

Arvoisa rouva puhemies! Lakiesitys vahvistaa viranomaisten yhteistyötä, tehostaa valvontaa ja parantaa mahdollisuuksia puuttua vakavaan rikollisuuteen, hyväksikäyttöön ja ihmiskauppaan. Samalla se tukee järjestelmällistä ja ennakoivaa työtä, mikä suojaa niin yksilöitä kuin koko yhteiskuntaa.

Haluan lopuksi kiittää oikeusministeri Leena Merta tämän tärkeän uudistuksen valmistelusta ja sitoutumisesta rikosten torjunnan tehostamiseen. Täytyy arvostaa ministeriä, joka vahvalla ja intensiivisellä otteella tuo tänne saliin käsittelyyn näitä tärkeitä uudistuksia. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rintamäki.

16.42 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies, hyvä ministeri! Käsittelyssämme on hallituksen esitys, jonka tavoitteena on päivittää ja selkeyttää sitä, miten henkilötietoja käsitel-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2026 vp

lään Rikosseuraamuslaitoksen toiminnassa ja siihen liittyvissä laeissa. Tämä esitys ei ole irrallinen normipaketti vaan osa laajempaa hallituksen ohjelman tavoitetta tehostaa rikosten torjuntaa ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa samalla, kun turvaamme yksilön perusoikeudet ja oikeusturvan vaatimukset.

Tämän lakiesityksen ydin on hyvin selvä. Suomen on pystyttävä turvaamaan vankiloiden järjestys, henkilökunnan turvallisuus ja yhteiskunnan yleinen turvallisuus myös rikosseuraamusjärjestelmän sisällä. Viime vuosina olemme nähneet, miten järjestäytyneet ja jengiytyneet rikollisuus on juurtunut myös vankiloihin. Rikolliset verkostot eivät katkea vankilan porteilla, vaan ne jatkavat toimintaansa, ellei viranomaisilla ole riittäviä keinoja seurata, estää ja paljastaa rikollista toimintaa. Tähän tilanteeseen peilaten tehokas ja ajantasainen henkilötietojen käsittely ei ole ongelma, vaan se on välttämättömyys.

Arvoisa puhemies! Alkuperäinen laki, joka säätelee henkilötietojen käsittelyä Rikosseuraamuslaitoksessa, on vuodelta 2021. Nyt esitys pyrkii vastaamaan tämän päivän turvallishaasteisiin, kuten järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaan, työperäisen hyväksikäytön ehkäisyyn sekä vankilaturvallisuuden parantamiseen, siten, että viranomaisten tietojenvaihto on mahdollisempaa silloin, kun laissa asetetut edellytykset täyttyvät. Keskeinen periaate on tämä: viranomaisilla tulee olla selkeät ja oikeasuhteiset perustelut henkilötietojen käsittelylle. Mutta mielestäni hallituksen esitys on oikeansuuntainen. Viranomaisille ei pidä asettaa sellaisia hallinnollisia esteitä, jotka käytännössä hyödyttävät rikollisia ja heikentävät työntekijöiden ja myös muiden vankien turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Meille perussuomalaisille rikollisen yksityisyys ei voi mennä yhteiskunnan turvallisuuden edelle. Tämä ei todellakaan tarkoita mielivaltaa tai oikeusturvasta luopumista vaan realistista lainsäädäntöä. Kun on perusteltu syy epäillä rikollista toimintaa, viranomaisilla täytyy olla oikeus käyttää ja vaihtaa tietoja tehokkaasti.

Arvoisa puhemies! Tietojen käsittelyn oikeusperustan tulee olla selkeä. Henkilötietojen käsittely ei voi olla satunnaista tai viranomaisilta harkinnanvaraista, vaan sen on nojattava tiukkoihin lakiin kirjattuihin edellytyksiin esimerkiksi silloin, kun se on välttämätöntä rikosten ehkäisyyn, tutkintaan tai vankilaturvallisuuden ylläpitämiseen. Emme saa kuitenkaan ajautua tilanteeseen, jossa liiallinen tietosuojafundamentalismi estää viranomaisia tekemästä työtään. Lainsäätäjän velvollisuus on puolustaa ennen kaikkea lainkuuliaisten kansalaisten turvallisuutta, ei rikollisten mukavuutta. Pidän tärkeänä, että viranomaisten välinen tiedonvaihto toimii aidosti. Poliisin, Rikosseuraamuslaitoksen ja muiden turvallisuusviranomaisten on voitava jakaa olennaista tietoa ilman turhaa byrokratiaa silloin, kun kyse on vakavasta rikollisuudesta tai turvallisuusuhasta. Tietokatkokset ovat aina riski.

Muistakaamme, että lainsäädännön tehtävä ei ole sitoa viranomaisten käsiä vaan antaa heille työkalut pitää Suomi turvallisena. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

16.46 **Juho Eerola ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä hallituksen esityksessä on lähinnä pohjimmiltaan kyse oikeastaan yhdestä asiasta eli siitä, että viranomaiset pystyvät jatkossa tekemään työnsä ajoissa eikä vasta sitten jälkikäteen. Tämä vakava ja järjestäytyneet rikollisuus, josta tässä on nyt melkein joka puheenvuorossa puhuttu, ei noudata näitä hallinnon rajoja, jos noudattaa yleensä yhtään mitään rajoja. Työperäinen hyväksikäyttö tai sitten tämmöinen ihmiskauppa ei tule viranomaisille siististi valmiina rikosilmoituksina. Siksi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2026 vp

onkin mielestäni oikein perusteltua, että tämä tieto kulkee silloin, kun viranomaisella on laillinen tarve ja edelleen vastuut toimia.

Toisin kuin jotkut ovat jossain yhteydessä väittäneet, tämä esitys ei murena tietosuojaa vaan päinvastoin. Se kirjoittaa toimivaltuudet selkeästi lakiin, juuri niin kuin perustuslaki-valiokunta ja korkein oikeus ovat myöskin edellyttäneet. Tämä on hallittu, tämä on rajattu, tämä on kohdennettu uudistus, jolla puututaan harmaaseen talouteen, rikollisiin rakenteisiin ja hyväksikäyttöön. Siksikin tämä esitys ansaitsee kaiken lämpimän tukemme. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

16.48 Tomi Immonen ps: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä oleva hallituksen esitys on jälleen yksi merkittävä parannus turvallisuuteemme ja viranomaisten tietojenvaihtoa koskevaan lainsäädäntöön. Esitys vaikuttaa myös suoraan siihen, miten Suomi kykenee torjumaan vankiloista käsin johdettua rikollisuutta ja vahvistamaan myöskin vankilaturvallisuuttamme. Hallituksen esitys ehdottaa laajoja muutoksia Rikosseuraamuslaitoksen, Ulosottolaitoksen, Verohallinnon ja työsuojeluviranomaisten tiedonsaantioikeuksiin ja tietojen luovuttamiseen juuri siksi, että viranomaiset pystyvät puuttumaan rikolliseen toimintaan jos sen alkulähteillä.

Vankilaturvallisuudessa ei ole kyse vain sisäisestä järjestyksestä, vaan vankila on paikka, jossa rikollisjärjestöt pyrkivät värväämään uusia jäseniä, ylläpitämään omaa vaikutusvaltaansa ja jatkamaan rikollisen toiminnan suunnittelua sekä Suomessa että ulkomailla. Hallituksen esitys vastaa tähän ongelmaan antamalla Rikosseuraamuslaitokselle täsmällisemmät mahdollisuudet saada tietoa Maahanmuuttovirastolta ja sosiaalihuollolta, jotta vankien taustatiedot, riskit ja mahdolliset yhteydet järjestäytyneeseen rikollisuuteen voidaan tunnistaa jo ajoissa. Näin pystytään sekä torjumaan rikollisuutta että myös suunnittelemaan, miten esimerkiksi vankilaan ensikertalaisena joutuvia henkilöitä voitaisiin suojata rangaistuksensa aikana järjestäytyneeltä rikollisuudelta.

Vankilasta käsin johdettu rikollisuus ei ole vain televisiossa nähtävää fiktiota, vaan se on tosielämän uhka. Kun johtohahmot lähettävät käskyjä rikoskumppaneilleen, kun väkivaltaa, huumerikoksia tai kiristyksiä suunnitellaan sellien ovien takana, yhteiskunta tarvitsee tällöin todella vahvat työkalut. Hallituksen esitys luo juuri näitä työkaluja. Se vahvistaa viranomaisten mahdollisuuksia katkaista yhteyksiä rikollisiin verkostoihin ja estää vankiloiden muuttumista järjestäytyneen rikollisuuden komentokeskuksiksi.

Arvoisa puhemies! Vankila ei saa olla rikollisjärjestöjen jatkokoulutuskeskus, eikä rikollinen toiminta siellä saa myrkyttää ympäröivää yhteiskuntaa. Tämä esitys on jälleen yksi perussuomalainen askel kohti turvallisempaa Suomea — Suomea, jossa rikollisuuden torjunta ei lakkaa vankilan porteille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

16.51 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Puutun tässä puheenvuorossani työperäiseen maahanmuuttoon ja työsuojeluviranomaisten valvontamahdollisuuteen, joka tässä esityksessä on mukana. Pidän sitä erittäin hyvänä, ja kiitän tässä yhteydessä oikeusministeriä tästä lakiesityksestä tältä osin, koska tässä on selkeästi tuotu työkaluja, joilla voidaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2026 vp

omaehtoisesti valvonnassa esiin tulleita asioita siirtää toiselle viranomaiselle, mikä on meillä erittäin tärkeä asia.

Esimerkiksi veroviranomainen voi tämän kautta sitten siirtää verovalvonnassa havaittuja ongelmia esimerkiksi siitä, kuinka palkanmaksu on mennyt, kuinka ulkomaalaiset henkilöt on rekisteröity, kuinka heidät on rekisteröity eri yrityksiin ja niin pois päin, onko tapahtunut alipalkkausta ja muita. Tällaisia ihan konkreettisia asioita pystytään nyt siirtämään tällä toimenpiteellä työsuojeluviranomaiselle, ja sitä kautta saadaan tehokkaampaa työsuojeluvälvontaa. Samoin saadaan tilaajavastuulain mukaiseen selvitysvelvollisuuteen, kuinka on näitä yrityksiä selvitetty tilaajan toimesta, myös tälle alueelle valvontaa. Lisäksi, kun tätä katsoo tietojenvaihdon kannalta, työsuojeluviranomaiset ja kaikki muutkin viranomaiset pystyvät ehkä resursseja laittamaan oikeisiin kohteisiin, koska kaikkien kannalta on tärkeätä, että rehelliset yritykset pärjäävät ja niitä ei tarvitse valvoa, vaan toimenpiteitä kohdistetaan niihin, joissa on selkeästi havaittu puutteita. Siinä mielessä tämä lakiesitys on yksi työkalu siihen suuntaan, ja tässä voidaan päästä eteenpäin. Tämä tuo lisää Verohallinnon ja työsuojeluviranomaisten yhteistyötä, mikä on hyvä asia.

Ulosottolaitoksen rooli tässä pikkaisen lausuntokierroksen aikana muuttui, mutta ilmeisesti siellä kuitenkin ulosottomiehellä on samanlaisia oma-aloitteisia oikeuksia jakaa tietoa myöskin työsuojeluviranomaisten suuntaan. Se oli semmoinen asia, joka vähän täällä nousi, kun kävin tätä läpi. Yhteiskunnan kannalta on myös tärkeätä, että me torjumme harmaata taloutta kaikilla tavoilla, verovälttelyä ja sosiaaliturvamaksuvälttelyä ja kaikkea muuta, sillä ne ovat kaikki sitten rehellisten yritysten ja yhteisöjen maksettavina.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä on hyvä esitys, ja toivoisin ja esitänkin, että tämä tulisi lausunnolle myös työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan. En huomannut, oliko se tässä mukana. Koska tässä on niin paljon työelämän valvontaan liittyviä kysymyksiä, niin olisi hyvä, jos työelämä- ja tasa-arvovaliokunta lausuisi tästä käsittelyn tässä vaiheessa lakivaliokunnalle. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

16.54 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi henkilötietojen käsittelystä Rikosseuraamuslaitoksessa annettua lakia, ulosottoa, verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annettua lakia sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annettua lakia.

Ulosottokaareen lisättäisiin ulosottomiehelle mahdollisuus oma-aloitteisesti luovuttaa tietoja epäillystä rikoksesta esitutkintaviranomaisille nykyistä laajemmin siten, että se kattaisi myös työperäistä hyväksikäyttöä koskevat rikokset. Verohallinnolle mahdollistettaisiin tietojen oma-aloitteinen luovuttaminen työsuojeluviranomaiselle myös silloin, kun kyse olisi työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen sekä työolosuhteiden ja ulkomaalaisen työvoiman käytön valvonnasta. Työsuojeluviranomaisen oikeutta saada tietoja useampaa toimijaa koskevana tietojoukkona toiselta viranomaiselta valvonnan kohdentamista varten laajennettaisiin siten, että jatkossa se koskisi myös työsuhteen vähimmäisehtojen noudattamisen ja ulkomaalaisen työvoiman käytön valvontaa. Lisäksi laajennettaisiin työsuojeluviranomaisen oikeutta saada tietojoukko Verohallinnolta tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain noudattamisen valvonnan kohdentamista varten.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 4/2026 vp

Arvoisa rouva puhemies! Aina kun puhutaan työsuojeluviranomaisen oikeuksien vahvistamisesta ja rikollisen työperäisen hyväksikäytön ehkäisystä, on se äärimmäisen kannatettavaa. Täytyy valitettavasti myös todeta tässä yhteydessä se, että on harmi, että kun nyt tällä hallituskaudella työhön ja työoikeuksiin liittyviä uudistuksia eli heikennyksiä on mittavasti tehty tässäkin talossa tämän kauden aikana, niin osalla näistä päätöksistä on arvioiden mukaan mahdollisia vaikutuksia siihen, että myös työperäisen hyväksikäytön lisääntyminen voi siis olla mahdollista, ja tämä on tietysti valitettavaa. Tämänkin vuoksi nämä esitykset tässä ovat toki kannatettavia.

Arvoisa rouva puhemies! Kannatan äsken edustaja Lylyn tekemää esitystä siitä, että tämä esitys kävisi työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa lausunnolla, koska tämä asiahan kuuluu myös sille instanssille. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

16.56 **Juha Hänninen kok:** Kiitos, arvoisa puhemies ja kunnioitettu ministeri Meri! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä on aiheena. Kiihtä hallitusta erinomaisesta esityksestä ja ministeri Merta asian vahvasta edistämisestä ja valmistelusta.

Tietojen vaihto eri toimijoiden kanssa on äärimmäisen tärkeä asia. Näin pystytään puuttamaan myös järjestäytyneeseen rikollisuuteen, ja nämä tiedot ovat siinä välttämättömiä. Tehokas tietojenvaihto ja nopea reagointi ovat tässä asiassa a ja o. Liiallinen tietosuojaa usein edistää vain rikollisten toimintaa, eli meidän pitää luottaa viranomaisiin, että he käyttävät saamia tietoa sitä asiaa varten, minkä takia niitä pyydetään. Viranomaisilla tulee olla tieto, jolla jo ennalta ehkäistään rikoksia. Näin toimivaltuudet tulee kirjoittaa selkeästi ja tarkkarajaisesti lakiin.

Tämä on erinomaisesti valmisteltu, ja kannatan tätä erinomaista esitystä. — Kiitos, arvoisa puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Haluaako ministeri vielä kommentoida? — Olkaa hyvä.

16.58 **Oikeusministeri Leena Meri:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Etsin täältä asiakirjoistani vastausta tähän Lylyn kysymykseen: Tosiaan lausunnolla tämä esitysluonnos vielä sisälsi pykälän ulosottoaareen sillä tavalla, että havainnetietoja olisi voinut luovuttaa työsuojeluviranomaiselle, mutta sekä Ulosottolaitos että työsuojeluviranomainen pitivät ehdotusta havaintotietojen luovuttamisesta haastavana soveltaa käytännössä, ja näitä tietoja olisi ollut hankala arvioida. Nyt on hyvä muistaa, että tämmöisessä tilanteessa voi olla kyse myös niin selkeistä asioista ja laiminlyönneistä, että ulosottomies voi oma-aloitteisesti luovuttaa näitä tietoja, ja se säännös täällä on. Jatkovalmistelussa, virkavalmistelussa saamani selvityksen mukaan näistä luovuttiin, koska tässä oli erilaisia haasteita, joita on käyty toimijoiden kanssa läpi. Mutta toki eduskunnalla on aina mahdollisuus palata, jos katsoo tarpeelliseksi, vielä tähän ongelmatiikkaan. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.